

แนวการตรวจสอบการดำเนินงานเงินทุนหมุนเวียนของส่วนราชการ

นางสาวปิยนันท์ ตันตวิภูคิส

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-649-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017910

1031391b

GUIDELINE FOR PERFORMANCE AUDIT OF GOVERNMENTAL REVOLVING FUND

Miss Piyapan Tantivipusil

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-649-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

แนวการตรวจสอบการดำเนินงานเงินทุนหมุนเวียนของส่วนราชการ
นางสาวปิยพันธ์ุ ตันติวิภูศิลา
การบัญชี
นายชวลิต สาลีผล
อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวิตร นิลสุวรรณากุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(นายชวลิต สาลีผล)

..... กรรมการ
(อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ณัฐเสกข์ นิยมโฉม)

บียพันธุ์ ดันติวิภูคิล : แนวการตรวจสอบการดำเนินงานเงินทุนหมุนเวียนของส่วนราชการ
(GUIDELINE FOR PERFORMANCE AUDIT OF GOVERNMENTAL REVOLVING FUND)

อ. ที่ปรึกษา : นายชวลิต สาลีผล, อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย, 135 หน้า.

ISBN 974-578-649-7

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาลักษณะการดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียนของส่วนราชการต่างๆ เพื่อนำมาจัดทำแนวการตรวจสอบการดำเนินงาน เสนอให้แก่เงินทุนหมุนเวียนได้นำไปใช้ปฏิบัติ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือไม่ ซึ่งการตรวจสอบทางการเงินและบัญชีไม่สามารถจะสรุปผลดังกล่าวได้ และจะทำการศึกษาเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเงินทุนหมุนเวียนและระบบการปฏิบัติงานทุกด้านของเงินทุนหมุนเวียนต่างๆ โดยศึกษาจากระเบียบการจัดตั้งเงินทุนหมุนเวียนและจากผู้บริหารงานและผู้ควบคุมงานเงินทุนหมุนเวียน รวมทั้งจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำราทางวิชาการและจากผู้ชำนาญการด้านการตรวจสอบการดำเนินงาน

ผลจากการวิจัยได้จัดแบ่งเงินทุนหมุนเวียนตามลักษณะการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ออกเป็น 5 ประเภทคือ 1. ประเภทให้กู้ยืม 2. ประเภทให้เช่าหรือเช่าซื้อทรัพย์สิน 3. ประเภทให้ผ่อนส่งทรัพย์สิน 4. ประเภทช่วยค้ำประกัน 5. ประเภทจัดซื้อ ผลิตและจำหน่าย และได้ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงานที่เสนอให้เงินทุนหมุนเวียนนำไปใช้ปฏิบัติประกอบด้วย การเลือกโครงการหรืองานที่จะตรวจสอบ การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน การวางแผนการตรวจ การออกตรวจสอบ การจัดทำกระดาษทำการ การรายงานและติดตามผล ในด้านการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่เข้ากับงานการตรวจสอบการดำเนินงานนั้นได้ เสนอให้ทำการประเมินเฉพาะการควบคุมภายในด้านการบริหารซึ่งเกี่ยวกับการควบคุมในเรื่องที่ว่า ไป เช่นการกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน การจัดสายงานและการแบ่งแยกหน้าที่ เป็นต้น ซึ่งใช้เทคนิคการศึกษาข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ส่วนในด้านการวางแผนการตรวจสอบนั้นได้ เสนอให้จัดวางแนวการตรวจสอบออกเป็น 3 ส่วนคือ 1. ประเมินประสิทธิผลซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเงินทุนหมุนเวียน 2. ประเมินประสิทธิภาพและความประหยัดซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียนกับหน่วยงานใกล้เคียง หรือเปรียบเทียบกับผลงานในปีที่ผ่านมาของเงินทุนหมุนเวียน หรือเปรียบเทียบกับมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เงินทุนหมุนเวียนได้กำหนดไว้ 3. ประเมินการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือไม่ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการปฏิบัติงานกับกฎระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดโดยเงินทุนหมุนเวียนหรือโดยกระทรวงการคลัง ทั้งนี้วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบเพื่อชี้ประเด็นปัญหาและอุปสรรค สาเหตุ ผลกระทบ และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ภาควิชา ..... การบัญชี .....

สาขาวิชา ..... กว.ว.ต้นทุน .....

ปีการศึกษา ..... 2533 .....

ลายมือชื่อนิติกร ..... ๖๗๙๘ ๖๗๙๗๐ .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... [Signature] .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... ๖๗๙๕ ๖๗๙๖๐ .....

PIYAPAN TANTIVIPUSIL : GUIDELINE FOR PERFORMANCE AUDIT OF
GOVERNMENTAL REVOLVING FUND. THESIS ADVISOR : MR. CHAVALIT SALEEPOL,
MS. CHONGCHITT LEEKBHAI, 135 PP. ISBN 974-578-649-7

This thesis involves a study of the nature of operations of governmental revolving funds for the purpose of developing a guideline for performance audit of the funds, to be used by individual funds to evaluate the efficiency and effectiveness of the funds operations, as well as compliance with relevant laws and regulations, which evaluations cannot be achieved through performance of financial audits. The thesis also examines regulations and objectives of establishing the funds, and systems of operations of the various types of funds, by reference to regulations and inquiries of personnel who have managerial and supervisory responsibilities for the funds. Relevant data is also collected from texts and personnel with experience in performance audit.

The results of the study summarise the revolving funds into five categories according to their nature and objectives namely (1) Lending money, (2) Rental or hire purchase sale of assets, (3) Installment sale of assets, (4) Providing guarantee facilities, (5) Purchasing, manufacturing and sales. The study proposes guidelines for performance audit covering seven phases namely (1) Selection of projects or activities subject to audit, (2) Preliminary review of information, (3) Evaluation of internal control, (4) Development of audit programs, (5) Performing the audit, (6) Preparation of workpapers, (7) Reporting and follow up. The proposed evaluation of internal control covers specifically administrative controls e.g., establishment of objectives, standards of work performance, organisation structure and division of duties. This aspect of the study utilises questionnaires and interviews. The proposed development of audit programs covers three sections namely (1). Evaluation of effectiveness i.e., comparing operational results with set objectives, (2) Evaluation of efficiency and economy i.e., comparing operational results of one fund with similar fund(s) or prior year(s) or with set standards of performance, (3) Evaluation of compliance with the law and regulations i.e., comparing operational procedures and performance with the law and regulations set by the funds or the Ministry of Finance. The objectives of performance audit proposed by this study are to identify problems, their causes and effects, and to propose recommendations for improvements which would result in improved efficiency and effectiveness in the operations of the revolving funds.

ภาควิชา ..... การบัญชี .....
สาขาวิชา ..... การเงิน .....
ปีการศึกษา ..... 2533 .....

ลายมือชื่อนิติกร .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณชวลิต สาลีผล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ท่านทั้งสองได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้คำแนะนำ ปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี พร้อมทั้งนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวิตร นิลสุวรรณากุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ณัฐเสกข์ ฉิมโณม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แนะ ให้ผู้เขียนได้มีความเข้าใจ และความรู้เพิ่มขึ้น อีกทั้งได้กรุณาตรวจสอบและแก้ไขทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณสมบุญ วงศ์รักศักดิ์ คุณสุภาภรณ์ ปิณฑวิรุจน์ คุณกนกพรรณ ชีวานิช ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขแนวการตรวจสอบที่ผู้เขียนได้จัดทำขึ้น และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่หน่วยงานเงินทุนหมุนเวียนต่าง ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เขียน พร้อมทั้งขอขอบพระคุณ คุณจันทนา ชนะลิตี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาและทุก ๆ ท่านที่มีได้เอ่ยนามในการให้ความช่วยเหลือและกำลังใจที่ดีแก่ผู้เขียนตลอดมา

ปิยนันต์ ตันติวิภูคิล

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาและวิจัย	2
แนวเหตุผลในการศึกษาและวิจัย	2
ขอบเขตของการศึกษาและวิจัย	3
วิธีการศึกษาและวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาและวิจัย	5
2 บทความทั่วไป	6
ความเป็นมาของการตรวจสอบการดำเนินงาน	6
ความหมายของการตรวจสอบการดำเนินงาน	6
ลักษณะพิเศษของการตรวจสอบการดำเนินงาน	10
คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบ	11
ข้อแตกต่างระหว่างการตรวจสอบการดำเนินงาน การตรวจสอบการเงินและบัญชี และการตรวจสอบสืบสวน	12
ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน	16
ประโยชน์ของการตรวจสอบการดำเนินงาน	20
ความเป็นมาของเงินทุนหมุนเวียน	21
การจัดตั้งเงินทุนหมุนเวียน	22
การบริหารงานเงินทุนหมุนเวียน	22
การยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียน	24
ประเภทของเงินทุนหมุนเวียน	24
3 การดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียน	30
เงินทุนหมุนเวียนเมื่อประกอบอาชีพการประมงทะเลหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	30
เงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในโครงการธนาคารโค-กระบือ	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3	(ต่อ)	หน้า
	เงินทุนหมุนเวียนเพื่อซื้อขี้อายรถจักรยานยนต์ผ่อนส่ง สำหรับเจ้าหน้าที่กรมการ พัฒนาชุมชน	37
	เงินทุนหมุนเวียนเพื่อให้ข้าราชการครูสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติกู้ เพื่อสร้างบ้านผ่อนส่ง	40
	เงินทุนหมุนเวียนเกี่ยวกับไหม	43
4	ผลการสำรวจข้อมูลเงินทุนหมุนเวียน	48
	ประเภทให้กู้ยืม	49
	ประเภทให้เช่าหรือเช่าซื้อทรัพย์สิน	52
	ประเภทให้ผ่อนส่งทรัพย์สิน	54
	ประเภทช่วยค้ำประกัน	56
	ประเภทจัดซื้อ ผลิตและจำหน่าย	58
	ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเงินทุนหมุนเวียน	60
5	แนวทางการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน	64
	ความหมายของระบบการควบคุมภายใน	64
	ประเภทของระบบการควบคุมภายใน	64
	โครงสร้างการควบคุมภายใน	66
	การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน	71
	แนวแบบสอบถามเพื่อสำรวจการควบคุมภายใน	76
6	แนวการตรวจสอบการดำเนินงาน	83
	เทคนิคการตรวจสอบ	83
	แนวการตรวจสอบ	87
	ประเภทให้กู้ยืม	87
	ประเภทให้เช่าหรือเช่าซื้อทรัพย์สิน	93
	ประเภทให้ผ่อนส่งทรัพย์สิน	96
	ประเภทช่วยค้ำประกัน	98
	ประเภทจัดซื้อ ผลิต และจำหน่าย	101
	การสรุปประเด็นข้อตรวจพบ	110

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 7 รูปและข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	120
ภาคผนวก	123
ประวัติผู้เขียน	135

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย